

FIȘA DISCIPLINEI

1. Date despre program

1.1 Instituția de învățământ superior	Universitatea Tehnică din Cluj-Napoca
1.2 Facultatea	DE LITERE
1.3 Departamentul	DE FILOLOGIE ȘI STUDII CULTURALE
1.4 Domeniul de studii	ȘTIINȚE UMANISTE ȘI ARTE
1.5 Ciclul de studii	Licență
1.6 Programul de studii / Calificarea	Limba și literatura română
1.7 Forma de învățământ	IF – învățământ cu frecvență
1.8 Codul disciplinei	48.10

2. Date despre disciplină

2.1 Denumirea disciplinei	ISTORIE CULTURALĂ. ISTORIA MENTALITĂȚILOR		
2.2 Titularul de curs	Conf.univ.dr. Delia Răchișan, rcdelia@yahoo.com		
2.3 Titularul activităților de seminar / laborator / proiect	Conf.univ.dr. Delia Răchișan, rcdelia@yahoo.com		
2.4 Anul de studiu	III	2.5 Semestrul	II
2.6 Tipul de evaluare			E
2.7 Regimul disciplinei	Categoriza formativă		DF
	Opționalitate		DO

3. Timpul total estimate

3.1 Număr de ore pe săptămână	3	din care:	3.2 Curs	2	3.3 Seminar	1	3.3 Laborator		3.3 Proiect	
3.4 Număr de ore pe semestru	100	din care:	3.5 Curs	28	3.6 Seminar	28	3.6 Laborator		3.6 Proiect	
3.7 Distribuția fondului de timp (ore pe semestru) pentru:										
(a) Studiul după manual, suport de curs, bibliografie și notițe									10	
(b) Documentare suplimentară în bibliotecă, pe platforme electronice de specialitate și pe teren									10	
(c) Pregătire seminarii / laboratoare, teme, referate, portofolii și eseuri									20	
(d) Tutoriat									2	
(e) Examinări									2	
(f) Alte activități:										
3.8 Total ore studiu individual (suma (3.7(a)...3.7(f)))						44				
3.9 Total ore pe semestru (3.4+3.8)						100				
3.10 Numărul de credite						4				

4. Precondiții (acolo unde este cazul)

4.1 de curriculum	
4.2 de competențe	

5. Condiții (acolo unde este cazul)

5.1. de desfășurare a cursului	
5.2. de desfășurare a seminarului/laboratorului / proiectului	

6. Competențele specifice acumulate

Competențe profesionale	C1. Utilizarea adecvată a conceptelor în studiul lingvisticii generale, al teoriei literaturii și al literaturii române, universale și comparate. C2. Comunicarea eficientă, scrisă și orală, în limba română. C3. Descrierea sincronică și diacronică a fenomenului lingvistic românesc. C4. Prezentarea sintetică și analitică, estetică și culturală a fenomenului literar românesc și a culturii populare.
Competențe transversale	CT1. Utilizarea componentelor domeniului limbă și literatură în deplină concordanță cu etica profesională. CT2. Aplicarea tehnicilor de relaționare în echipă; dezvoltarea capacităților empatice de comunicare interpersonală și de asumare de roluri specifice în cadrul muncii în echipă, având drept scop eficientizarea activității grupului și economisirea resurselor, inclusiv a celor umane. CT3. Identificarea și utilizarea unor metode și tehnici eficiente de învățare; conștientizarea motivațiilor extrinseci și intrinseci ale învățării continue.

7. Obiectivele disciplinei (reieșind din grila competențelor specifice acumulate)

7.1 Obiectivul general al disciplinei	Familiarizarea studenților cu anumite sintagme - istorie a mentalităților, mentalități colective, mentalități tradiționale, mentalități culturale.	
7.2 Obiectivele specifice	<ul style="list-style-type: none"> • să identifice simboluri, practici culturale, credințe; • să reconstituie structuri mentale, pe fragmente și ca totalitate, pornind de la binaritatea particular-general; • să înțeleagă idei, concepte, teorii despre mentalitate emise de autorii avizați. 	

8. Conținuturi

8.1 Curs	Nr. ore	Metode de predare	Observații	
1. Obiectivul și structura cursului. Cerințe. Bibliografie	2	Problematizare, dezbateri, conversație euristică, ciorchinele, <i>brainstorming</i> , diagrama Venn, explozie stelară etc.		
2. Definirea sintagmei de istorie a mentalităților. Direcții și teorii	2			
3. Salcia în mentalitatea tradițională românească	2			
4. Mentalități culturale. Fond etnoiatric străvechi. Aplicație	2			
5. Mentalități culturale. Credințe și superstiții - mătura	2			
6. Mentalități tradiționale. Făpturi malefice	2			
7. Bradul – mentalități culturale	2		Materiale didactice: documentare etnologice, arhivă foto, prezentare power point.	
8. Deochiul – mentalități culturale, mentalități colective	4			
9. Istoria mentalităților. Schimbarea numelui	2			
10. Mentalități tradiționale. Zilele consacrate lupului	2			
11. Mentalități culturale. Binaritatea nuc-nuci	2			
12. Norocul – mentalități culturale, mentalități tradiționale	4			
<p>Baudrillard, Jean, Guillaume, Marc, <i>Figuri ale alterității</i>, Editura Paralela 45, Pitești, București, 2002.</p> <p>Babeți, Adriana, <i>Dilemele Europei Centrale</i>, Timișoara, Ed. Mirton, 1998.</p> <p>Bernea, Ernest, <i>Spațiu, timp și cauzalitate la poporul român</i>, București, Ed. Humanitas, 1997.</p> <p>Boia, Lucian, <i>Istorie și mit în conștiința românească</i>, Editura Humanitas, București, 2005.</p> <p>Braudel, Fernand, <i>Gramatica civilizațiilor</i>, București, Meridiane, București, Meridiane, 1994.</p> <p>Cassirer, Ernst, <i>Eseu despre om: o introducere în filozofia culturii umane</i>, Editura Humanitas, București, 1994.</p> <p>Dărăbuș Carmen, <i>Forme ale identității în literatura română</i>, Cluj-Napoca, Casa Cărții de știință, 2020.</p> <p>Dușu, Alexandru, <i>Literatura comparată și istoria mentalităților</i>, București, Univers, 1982.</p> <p>Dușu, Alexandru, <i>Dimensiunea umană a istoriei. Direcții în istoria mentalităților</i>, București, Meridiane, 1986.</p>				

Ferréol, Gilles, Jucquois, Guy, *Dicționarul alterității și al relațiilor interculturale*, Editura Polirom, Iași, 2005.

Gadamer, Hans-Georg, *Elogiul teoriei. Moștenirea Europei*, Traducere de Octavian Nicolae și Val. Panaitescu, Cuvîntînainte de ȘtefanAfloroaei, Editura Polirom, Iași, 1999.

Le Goff, Jacques, *Evul Mediu și nașterea Europei*, Iași, Polirom, 2005.

Huizinga, Johan, , *Homo ludens*, București, Humanitas, 2012.

Huizinga, Johan, *Amurgul Evului Mediu: Studiu despre formele de viață și de gândire din secolele al XIV-lea și al XV-lea în Franța și în Țările de Jos*, Traducere din olandeză de H.R.Radian, Editura Humanitas, București, 2002.

Iacob, Luminița, *Etnopsihologie și imagologie*, Iași, Polirom, 2003.

Ianoși, I., *Autori și opere. Culturi occidentale*, EurporessGroup, 2007.

Lipovetsky, Gilles, *Fericirea paradoxală: eseul asupra societății de hiperconsum*; Traducere de Mihai Ungureanu, Editura Polirom, Iași, 2007

Marino, Adrian, *Politică și cultură. Pentru o nouă cultură română*, Polirom, 1996.

Mazilu, Dan Horia, *Noi despre ceilalți. Fals tratat de imagologie*, Iași, Polirom, 1999.

Muthu, Mircea, *Dinspre Sud-Est*, Editura Libra, București, 1999

Neculau, A. (coord.), *Reprezentările sociale*, Iași, Editura Polirom, 1997.

Nicoară, Toader (ed.), *Introducere în istoria mentalităților colective*, antologie, selecția și traducerea textelor, Cluj - Napoca, PUC, 2000.

Nicoară, S. și Toader Nicoară, *Mentalități colective și imaginar social. Istoria și noile paradigme ale cunoașterii*, Editura Presa Universitară Clujeană/Mesagerul, Cluj-Napoca, 1996.

Noica, Constantin, *Modelul cultural european*, Editura Humanitas, București, 1997.

Olteanu, Antoaneta, *Homo balcanicus. Trăsături ale mentalității balcanice*, București, Paideia, 2004.

Răchișan, Delia-Anamaria, *Simboluri vegetale antropomorfizate și misterioase cu funcție tămăduitoare*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2022.

Segre, Monique (coord.), *Mituri, rituri, simboluri în societatea contemporană*, Traducere de Beatrice Stanciu, Cuvânt înainte de Jean – Pierre Daviet, Presentare de Monique Segre, Editura Amarcord, Timișoara, 2000.

Todorov, Tzvetan, *Noi și ceilalți: despre diversitate*, Traducere de Alex. Vlad, Editura Institutul European, Iași, 1999.

Todorov, Tzvetan, *Omul dezrădăcinat*; traducere și prefață de Ion Pop, Editura Institutul European, Iași, 1999.

Todorova, Maria, *Balcanii și balcanismul*, București, Humanitas, 2000

Vattimo, Gianni, *Societatea transparentă*, Traducere de ȘTEFANIA MINCU, Editura PONTICA, Constanța, 1995.

8.2 Seminar / laborator / proiect	Nr. ore	Metode de predare	Observații
1. Obiectivul și structura seminarului. Cerințe. Bibliografie	2	Problematizare, dezbatere, conversație euristică, <i>brainstorming</i> , diagrama Venn etc.	
2. Locuri faste și nefaste în mentalitatea tradițională românească	4		
3. Alteritatea în conturarea mentalităților. Cutume, tradiții, vestimentația. Studii de caz	4		
4. Mentalitatea în mediul rural. Mentalitatea în mediul urban. Sudii de caz (deochi, blestem-binecuvântare)	2		
5. Impactul mentalității asupra vieții politice și sociale. Politica în mentalitatea colectivă. Studii de caz	4		
6. Dimensiunea socio-culturală a alimentației. Studii de caz	2		
7. Mentalități și identități. Studii de caz	2		
8. Medicina populară și fondul etnoiatic străvechi	4		
9. Buruieni de leac, mentalități tradiționale	2		
10. Credințe, superstiții, mentalități	2		

Bibliografie:

Bernea, Ernest, *Spațiu, timp și cauzalitate la poporul roman*, București, Ed. Humanitas, 1997.

Străinul. Schiță imagologică. Coord. Carmen Dărăbuș, Ed. Univ. de Nord/Ed. Ethnologica, 2010.

Dărăbuș Carmen, *Forme ale identității în literatura română*, Cluj-Napoca, Casa Cărții de știință, 2020.

Ghinoiu, Ion, *Cărările sufletului*, Editura Etnologică, București, 2004.
 Gorovei, Artur, *Credințe și superstiții ale poporului român*, București, Editura Grai și Suflet – Cultura Națională, 1995.
 Huizinga, Johan, *Homo ludens*, București, Humanitas, 2012.
 Iacob, Luminița, *Etnopsihologie și imagologie*, Iași, Polirom, 2003.
 Karnoouh, Claude, *Românii (tipologie și mentalități)*, BUcurești, Editura Humanitas, 1994.
 Marian, Simion, Florea, *Înmormântarea la români. Studiu etnografic*, ediție critică de Teofil Teaha, Ioan Șerb, Ioan Ilișiu, Editura „Grai și Suflet – Cultura Națională”, București, 1995.
 Mazilu, Dan Horia, *Noi despre ceilalți. Fals tratat de imagologie*, Iași, Polirom, 1999.
 Mitu, Sorin, *Transilvania mea. Istorie, mentalități, identități*, Iași, Iași, Polirom, 2006.
 Montanari, Massimo, *Foamea și abundența. O istorie a alimentației în Europa*, Iași, Polirom, 2003.
 Todorov, Tzvetan, *Noi și ceilalți: despre diversitate*, Traducere de Alex. Vlad, Editura Institutul European, Iași, 1999.
 Nanu, Adina, *Arta pe om, Look-ul și înțelesul semnelor vestimentare*, Ed. Compania, București, 2001.
 Neculau, A. (coord.), *Reprezentările sociale*, Iași, Editura Polirom, 1997.
<http://www.bcuculuj.ro/re/BistRO1994-1999/CUPRINS/AV13.HTM>
 Olteanu, Antoaneta, *Ipostaze ale maleficului în medicina magică*, București, Editura Paideia, 1998.
 Răchișan, Delia-Anamaria, *Simboluri vegetale antropomorfizate și misterioase cu funcție tămăduitoare*, Cluj-Napoca, Editura Mega, 2022, ISBN 978-606-020-440-4, 240 p.
 Răchișan, Delia-Anamaria, „Deochiul și gândirea empirică”, în volumul *Transparența gândurilor* (coord. Grațian Cormoș), Cluj-Napoca, Editura Napoca Star, 2022, ISBN 978-606-062-477-6, 2022, pp. 59-68.
 Răchișan, Delia-Anamaria, *Privire apolinică. Studii de literatură, etnologie și folclor. Perspective comparativ-analitice*, ediția a doua, revizuită și adăugită, Cluj-Napoca, Editura Mega; Editura Argonaut, 2017, ISBN 978-606-543-878-1; ISBN 978-973-109-702-2, 222 p.

9. Coroborarea conținuturilor disciplinei cu așteptările reprezentanților comunității epistemice, asociațiilor profesionale și angajatorilor reprezentativi din domeniul aferent programului

--

10. Evaluare

Tip activitate	10.1 Criterii de evaluare	10.2 Metode de evaluare	10.3 Pondere din nota finală
		Colocviu	75%+25%
10.4 Curs	Folosirea limbajului de specialitate; Realizarea unui eseu, construcție corectă a argumentării; Prezență și activitate la curs; Analiză și interpretare; Teste grilă; Explicarea unor concepte, teorii; Capacitate de analiză și sinteză.	Interpretare Realizarea unor studii de caz	10% 15% 10% 10% 15% 5% 10%
10.5 Seminar/Laborator /Proiect	Prezență și activitate la seminar; Susținerea referatului; Predarea referatului, respectând cerințele de tehnoredactare.	Realizarea unor studii de caz Realizarea unei lucrări de specialitate	10% 15%
10.6 Standard minim de performanță			
<ul style="list-style-type: none"> - Prezență la curs și la seminar; - Predarea referatului în intervalul stabilit. 			

Data completării:	Titulari	Titlu Prenume NUME	Semnătura
09. 07. 2023	Curs	Conf. Univ. Dr. Delia-Anamaria Răchișan	
	Aplicații	Conf. Univ. Dr. Delia-Anamaria Răchișan	

Data avizării în Consiliul Departamentului de Filologie și Studii Culturale	Director Departamentul de Filologie și Studii Culturale
10. 07. 2023	Lect. univ. dr. Anamaria Fălăuș
Data aprobării în Consiliul Facultății de Litere	Decan
13. 07. 2023	Conf. univ. dr. Ioan Mircea Farcaș